

Commentaar

In algemene zin zou de concept AMvB Dierwaardige Veehouderij enkel moeten voorzien in de wettelijke verplichting dat alle dieren in Nederland gehouden dienen te worden in een diergerichte inrichting. Waarbij het dier de mogelijkheid- en keuze heeft om de 6 principes van een dierwaardige veehouderij in te vullen.

Huisvesting

Het gros van de Nederlandse legkippen wordt gehouden in zogenaamde alternatieve huisvestingssystemen (volie restal) zoals bedoeld in het Besluit houders van dieren. Met het verbod per 1 januari 2021 op de verrijkte kooien voor legkippen zijn in Nederland enkel nog koloniekooien toegestaan. De Europese Unie staat verrijkte kooien voor legkippen nog wel toe. In Nederland wordt zo'n 12% van de legkippen in koloniekooien gehuisvest. In de Europese Unie worden nog 50% van de dieren in deze systemen gehuisvest met een flink voordeel in kostprijs. De tafeleieren die in de supermarkt verkocht worden zijn niet afkomstig van legkippen uit koloniekooien maar enkel uit alternatieve huisvestingssystemen. Op basis van de expertinschatting geeft WLR (Wageningen Livestock Research) aan te verwachten dat het verbod op koloniekooihuisvesting voor zowel legkippen als voor opfokhennen zal resulteren in een toename van de ammoniak- en fijnstofemissie. Dit wringt volgens mij, klimaatdoelen staan haaks op dierenwelzijn terwijl ook in koloniehuisvesting de 6 principes van een dierwaardige veehouderij gerealiseerd kunnen worden. In België experimenteren ze daarmee (Code-2 systeem).

Het vervallen van artikel 2.65d, lid 2 inclusief het beoogde doel, een verbod op verandakooien, is gericht op 2035 en een verbod geldt per 2027 voor nieuwbouw. Tot slot wordt, gelet op het doel, ook beoogd een eind te maken aan de zogenaamde patio huisvesting voor vleeskuikens. Ook voor dit systeem geldt per 2027 een verbod op nieuwbouw en een volledig verbod per 2035. Het is voor mij onacceptabel dat deze systemen met naam genoemd worden. Het betekent dat de eigenaren van deze systemen per direct geen financiering meer krijgen voor hun stallen aangezien ze uitgefaseerd moeten worden. Ook in deze systemen is aanpassing mogelijk.

Vleeskuikens bezetting

Het toekomstbeeld in 2040 voor vleeskuikens is gericht op een maximale bezetting van 32 kg per m². Vanuit de Europese Richtlijn 2007/43/EG is nu als uitgangspunt een maximale bezettingsdichtheid van 33 kg per m² toegestaan. In Nederland is, net als veel andere EU landen, gebruik gemaakt van de mogelijkheid in de Richtlijn om voor vleeskuikens twee uitzonderingen te maken zodat hogere bezettingscategorie en mogen worden gehanteerd wanneer de houder aan aanvullende voorwaarden voldoet. De houder mag dieren met een bezetting van 33-39 kg per m² (categorie 2) houden wanneer er aanvullende managementmaatregelen worden getroffen. Wanneer de houder aan verdere aanvullende voorwaarden voldoet, mag de houder vleeskuikens houden met een bezetting van 39-42 kg per m² (categorie 3). Op 19 oktober 2023 is de motie van Akerboom en De Groot⁴¹ aangenomen waarin de regering wordt verzocht de hoogste bezettingscategorie (39-42 kg per m²) voor vleeskuikens te verbieden. Eerder is gemeld dat bij de uitwerking van de eisen van een dierwaardige veehouderij deze motie zou worden meegenomen. Met het toekomstbeeld voor 2040, gericht op een maximale bezetting van 32 kg per m², wordt aanzienlijk verder gegaan dan de motie. De economische impact is fors. Gelet op de motie, ontwikkelingen van marktconcepten in binnen- en buitenland, het feit dat ongeveer de helft van de Nederlandse vleeskuikenhouders dieren al met een maximale bezetting van 25 kg per m² houdt en regelgeving in ons omringende lidstaten is, met inachtneming van de economische- en milieu impact, is het voornemen gefaseerd toe te werken naar een wettelijk maximale bezetting van 32 kg per m² per 2040.

Ik vind het onacceptabel dat de regel verder gaat dan de EU-voorschriften. Verder ben ik van mening dat het ook onacceptabel is dat deze grens voor alle dieren gaat gelden. Nu al is er verschil in handhaving in EU landen met betrekking tot dezelfde regels en dit zal in de toekomst niet gegarandeerd beter zijn. Het leidt tot oneerlijke concurrentie binnen de EU, maar ook ten opzichte van het Verenigd Koninkrijk. In het convenant wordt dit gemonitord en afhankelijk gesteld van de markt. Echter, in de AMvB staat dit duidelijk vermeld, zonder uitzondering en dat maakt het convenant waardeloos. Ik pleit ervoor om de maximale bezetting op 42 kg per m² te houden omdat dit het minste uitstoot geeft, terwijl het dierenwelzijn er niet door in gedrang komt.

Legkippen bezetting

Gelet op de impact, het feit dat in andere lidstaten geen lagere bezetting wordt aangehouden, ook niet in marktconcepten, en er voldoende ruimte moet blijven voor het ontwikkelen van marktconcepten is het

voornemen om de bezettingsdichtheid voor legkippen aan te passen naar maximaal 8 hennen per m2 in 2040 niet acceptabel voor mij.

Vleeskuikens functiegebieden

Er loopt momenteel onderzoek naar het inrichten van verschillende functiegebieden, waaronder plateaus, en er is nader onderzoek nodig naar de minimale ruimte op de plateaus. Op basis van de huidige inzichten is het voornemen de verplichting tot het aanbrengen van plateaus per 2040 in werking te laten treden. In de tussentijd kan dan zowel via onderzoek als door middel van pilots worden gekeken naar de beste manieren om de plateaus te realiseren voor het welzijn van de dieren.

Ambitie

Ik onderschrijf de ambitie van het ministerie om te komen tot een dierwaardige veehouderij. Deze stap sluit aan bij de maatschappelijke verwachtingen en bij de ontwikkeling die wij als sector de afgelopen jaren al hebben ingezet. Het convenant biedt een belangrijke impuls om diergerichte principes structureel te verankeren in wet- en regelgeving. De principes uit het ontwerpbesluit, zoals het respecteren van intrinsieke waarde van het dier, ruimte voor natuurlijk gedrag en verminderen van vermijdbare ingrepen, zijn in de praktijk uitvoerbaar mits er voldoende aandacht is voor een zorgvuldige invoering en een realistische tijdslijn.

Belangrijk voor mij:

- Heldere definities en praktische kaders. Begrippen als 'natuurlijk gedrag' en 'intrinsieke waarde' zijn waardevol, maar moeten voor ondernemers concreet vertaald worden naar toetsbare normen.
- Ruimte voor innovatie. Bedrijven die investeren in nieuwe huisvestingssystemen, management en diergerichte technologieën moeten de kans krijgen om vooruit te lopen op de wetgeving.
- Gelijke spelregels binnen en buiten Nederland. De transitie naar een dierwaardige veehouderij moet gepaard gaan met eerlijke concurrentievoorwaarden, zodat duurzaam werkende bedrijven niet de dupe worden van import van minder diervriendelijke producten.

Dit ontwerpbesluit is een kans om deze lijn sector breed door te trekken, mits er goed geluisterd wordt naar de ervaringsdeskundigen uit de praktijk.

Het Convenant Dierwaardige Veehouderij en de bijbehorende AMvB's (Algemene Maatregelen van Bestuur) zijn bedoeld om de dierenwelzijns-eisen in de veehouderij te verbeteren, met doelen voor 2040. Het convenant is een overeenkomst tussen verschillende partijen, waaronder veehouders, dierenwelzijnsorganisaties, overheid en marktpartijen, om stapsgewijs naar een dierwaardigere veehouderij toe te werken. De AMvB's concretiseren de wettelijke kaders voor deze dierwaardige veehouderij, waarbij specifieke eisen worden gesteld aan bijvoorbeeld huisvesting, verzorging, en het gebruik van diergeneesmiddelen.

Autoriteit

Wat bezwaarlijk is dat de Autoriteit nog niet is ingericht en ook de bevoegdheid nog niet duidelijk is. De Minister zal een "bindend advies" van deze autoriteit moeten overnemen. De Autoriteit geeft een bindend advies aan De Minister of en hoe de afspraken worden nageleefd. En indien niet, waarom niet. De Autoriteit onderbouwt waarom de sector niet aan een eis kan voldoen bijv. omdat de markt het niet betaald. Daarom hecht ik zeer aan een spoedige oprichting en inrichting van de Autoriteit. Met de randvoorwaarden van het convenant ben ik het eens. De invulling van de Autoriteit baart mij zorgen.

Als dierwaardige producten toch niet in de winkels etc. komen en/of consumenten ze niet kopen, zorgen de randvoorwaarden en de onafhankelijke autoriteit in het convenant er namelijk voor dat de rekening niet bij de boer op het bordje komt. Immers geen invulling van randvoorwaarden betekent dat er geen stappen kunnen worden gezet op een meer dierwaardige veehouderij.

De bestaande hoofdtafel wordt omgezet naar een Bestuurlijk Overleg dat tenminste tweemaal per jaar bij elkaar komt. Er komen werkplaatsen per partij om uitvoering te geven aan de sectorplannen en de uitvoering van markt en overheid.

Het Plan van Aanpak Dierwaardige Pluimveehouderij is onderdeel van het Convenant 'Stappen naar een

dierwaardige veehouderij'. Dit convenant is opgesteld door sectororganisaties, marktpartijen, ministerie van LVVN en de Dierenbescherming. In het begin heeft NVP wel deelgenomen hieraan maar is er eind 2023 uitgestapt omdat het de NVP veel te ver ging. De NVP heeft dit ook aan haar leden uitgelegd en is hierin ook gesteund.

LTO/NOP, NAJK en de Dierenbescherming hebben voor 2040 niet op alle punten hetzelfde streefbeeld en erkennen die verschillen. Omdat belangrijke stappen worden gezet, worden die verschillen van inzicht geaccepteerd. Op basis van ontwikkelingen in de komende jaren zullen die streefbeelden opnieuw worden bekeken. De NVP wil daarin te zijner tijd best mee.

Lat ligt veel hoger

De punten in het nog niet ondertekende convenant zijn wat de NVP en mij betreft grotendeels akkoord. Het grootste bezwaar/angst zit in de uiteindelijke vaststelling van de AMvB en het feit dat in het huidige conceptvoorstel voor de AMVB de lat veel hoger ligt dan in het convenant. Met andere woorden: we worden ingehaald door de uiteindelijke tekst AMvB, zoals die gaat luiden na de internetconsultatie, advies van de Raad van State en de uiteindelijke behandeling in het parlement, met de afspraken die gemaakt zijn in het convenant. Deze onzekerheid is voor mij nog veel te groot.

Het is belangrijk dat de Nederlandse overheid zich inzet om de Nederlandse norm ook de nieuwe Europese norm te maken en dat deze ook Europees gehandhaafd gaat worden, alsook bij een minder vergaande EU-norm om meer Noordwest-Europese landen mee te krijgen naar de bezetting conform dit plan of met de nationale normen een tijdspad te kiezen die binnen de EU wel haalbaar is. Tevens is het belangrijk dat de Nederlandse overheid zich inzet voor handelsverdragen waarin gelijkwaardige dierenwelzijnsstandaarden worden gesteld aan derde landen, incl. op het gebied van bezetting. Maar voor mij is inzet alleen is niet voldoende, er zal ook een resultaat aan gekoppeld moeten worden. Dit kan/moet dus ook weer de Autoriteit vaststellen.

Als uit deze evaluaties blijkt dat maatregelen negatieve gevolgen kunnen hebben voor andere (inter)nationale wettelijk gestelde kaders en doelen op stal-, bedrijfs-, lokaal en landelijk niveau dan zullen oplossingen moeten worden gezocht die ervoor zorgen dat binnen de kaders wordt gebleven of kan worden besloten deze maatregelen op een later moment in te laten gaan. Ik zie hierin problemen: Dit zijn problemen die de omschakeling vertragen danwel onmogelijk maken. Lastig is hierin dat dit alles de ene pluimveehouder meer raakt dan de andere. Ook hier moet dan door de Autoriteit naar gekeken worden (maatwerk) zodat dit dan niet voor alles/iedereen gaat gelden.

Met alle overige punten kan ik het eens zijn zolang de bijbehorende voorwaarden ook helder en eenduidig zijn.

Ernstige zorgen

De vraag is over welke zaken ik me zorgen maak en waarom? Dit betreft met name de concept AMVB die nu ter consultatie ligt in relatie tot het convenant. Deze concept-AMVB gaat veel verder dan convenant en dus de vraag wat de toegevoegde waarde van een convenant nog is wanneer de regels in de wet toch uitgevoerd moeten worden, terwijl het volgens de Autoriteit niet kan/mogelijk is. Ook is het nog zeer onduidelijk hoe de uiteindelijke tekst van de AMVB zal luiden na deze consultatie en de behandeling in het parlement.

Met vriendelijke groet,

Een ernstig verontruste pluimveehouder